

TeknologWeb

TeknologWeb.com – Eğitim teknolojileri, programlama, mobil ve g¼ncel teknoloji blogu.

MOOC NEDİR?

<http://www.teknologweb.com/mooc-nedir>

MOOC Nedir?

Türkçe karşılığı **kitlesel açık çevrimiçi ders** olan **MOOC** (*Massive Open Online Course*) yeni bir uzaktan eğitim yaklaşımıdır. Birçok uzmana göre MOOC eğitimde devrim yapacak bir yeniliktir. Teknolojik olanaklardaki gelişmeler ile birlikte internet tabanlı uzaktan eğitimin evrim geçirmesi ile ortaya çıkmıştır. Bulut bilişimdeki ve e-öğrenme yöntemlerindeki yeniliklerle uygulanmaya başlanan **MOOC** derslerin sunumundan, ders kaynaklarına kadar pek çok yenilik getirmiştir.

Temelinde **internet tabanlı uzaktan eğitim** olan MOOC kavramını kısaca açıklamaya çalışalım. Kavramın ilk kelimesi olan **kitlesel** (*massive*), öğrenen grubunun sayısına işaret ediyor. Eğitim programı tasarlanırken bir sınır belirlenmemişse derse katılan öğrenci sayısı yüzbinlere ulaşabiliyor. **Açık** (*open*) kelimesi MOOC' un herkes tarafından erişilebilir olduğunu tanımlıyor. Kitlesel açık çevrimiçi derslere katılmak için genellikle bir tek eposta adresi yeterli oluyor. **Çevrimiçi** (*online*) kelimesi derslerin internet ortamında işlendiğini ve teknolojik olanaklar sayesinde gerçekleştiği gösteriyor. Tanımdaki son kelime olan **ders** (*course*), öğrenme-öğretme faaliyetinin akademik boyutu ile ilgili. Dersin bir plan ve programa bağlı, pedagojik temelleri olan bir süreci işaret ediyor.

MOOC: Kaliteli ve Ücretsiz Eğitim

MOOC'lar **kaliteli ve ücretsiz eğitim** sunma fikri ile birlikte ortaya çıkmıştır. Daha fazla MOOC hazırlanması, akademisyen ve altyapı masrafları gibi çeşitli sebeplerle geleneksel eğitime kıyasla çok daha düşük ücretlerin alındığı pek çok MOOC mevcuttur. Eğitimin ücretsiz olması ve ticari kaygılardan uzak tutulması amacı ile ortaya çıkan MOOC kavramı günümüzde bu alandaki potansiyel ve eğitim içeriğinin çeşitlenmesi gerekliliğiyle ticari kuruluşların da ilgisini çekmeye başlamıştır.

MOOC öğrenme-öğretme faaliyetinin dışında ölçme-değerlendirme süreçlerini de kapsayan bir kavram. Bunun dışında kitlesel açık çevrimiçi dersler çeşitli ders materyalleri ile birlikte yenilikçi öğrenme ortamları da sunar. Sanal sınıflarda işlenen dersler, sanal laboratuvarlar ile yapılan deneyler, çoklu ortam ürünü materyaller, e-kitaplar, ders forumları ve sanal çalışma grupları kitlesel açık çevrimiçi derslerde yer alan öğrenme faaliyetleri arasında. Deneylere, forum ve çalışma gruplarına yardımcı olan tecrübeli (ilgili MOOC eğitimini tamamlamış olan) öğrenenler ve üst düzey akademik yeteneklere sahip öğretiler MOOC' ların kalitesini artırıcı diğer unsurlar.

MOOC Araçları

Öğrenme Platformu: Diğer tüm araçları içine alan ve bir sunucu üzerinde yayın yapan web yazılımıdır. MOOC' un temel yapı taşı öğrenme platformudur. Forum, wiki sayfaları, ölçme değerlendirme araçlarını barındıran ve öğrenme faaliyetinin gerçekleştiği ortamdır. Geleneksel eğitimdeki okula karşılık gelmektedir.

Eposta Listeleri: İlgili MOOC programına kayıt olan öğrenenler ile eposta servisleri aracılığı ile etkileşime olanak tanıyan eposta listeleridir. Eposta listeleri bir konu üzerinde tartışmak için ideal bir yöntemdir.

Sanal Sınıflar: Öğrenenlerin ders öğreticisi ile eşzamanlı eş zamanlı olarak etkileşime geçebildiği eğitim ortamlarıdır. Dersin video kaydının alınıp eşzamansız olarak erişime sunulması da mümkün.

Çoklu Ortam Dosyaları: Görüntü ve sesi bir arada sunan video dosyaları, yazılı ve görüntülü içerikler sağlayan sunu dosyaları gibi çeşitli dosyalar kitlesel açık çevrimiçi derslerde öğrenenlere sunulan ders materyallerindedir. Bu ortam dosyaları öğrenmeyi sağlamak amacıyla kullanıldığı gibi, pekiştirme ya da alıştırma uygulamaları içinde kullanılabilir.

Ders Forumları: Öğrenenlerin konu açıp, paylaşımında bulunabilecekleri ve açılan konularda görüş alışverişinde bulunabilecekleri forum sayfaları MOOC ile birlikte kullanılan araçlardandır. Bu forumların etkin kullanılabilmesi için tecrübeli öğrenenlerin ve eğiticilerin rehberlik ettiği pek çok MOOC uygulaması mevcuttur.

Oyunlaştırma Uygulamaları: Pazarlama ve e-ticarette sıkça kullanılan oyunlaştırma (*gamification*) uygulamaları MOOC' larda derse olan ilgiyi arttırmak için kullanılan bir yöntemdir. Kitlesel açık çevrimiçi derslerde öğrenmeyi destekleyici pek çok oyunlaştırma (veya yarışma) örneği mevcuttur.

Laboratuvar Uygulamaları: Dersin içeriği ile ilgili olarak tasarlanmış yazılımlar aracılığı ile sunulan ve deneyler yapmaya olanak tanıyan laboratuvar uygulamaları MOOC' lar ile uygulanmaya başlanmıştır.

MOOC' ların Faydaları Nelerdir?

- Kitlesel açık çevrimiçi derslerin faydalarının sıralandığı MOOC Guide sitesine göre **MOOC' ların faydaları** aşağıdaki gibidir;
- İnternet bağlantısı olan her yerde eğitim olanağı.
- Ana dilde eğitim olanağı.
- Bir çok ders aracı ve materyali arasından seçim yapabilme olanağı.
- Zaman ve mekandan bağımsız olmak.
- Kolay ve hızlı ders hazırlanabilmesi.
- Paylaşılabilir ve yeniden kullanılabilir ders materyalleri.
- Resmiyetten uzak bir öğrenme ortamı.
- Öğrenenler arasındaki etkileşim ile öğretimin desteklenmesi
- Eğitim almak için ön koşulun olmaması ve eğitim veren kurumu seçebilme özgürlüğü.
- Düşük ücretli ya da ücretsiz kaliteli eğitim olanağı.
- Bireyin kendi hızında ve istediği zaman da öğrenmesini sağlaması.
- Hayat boyu öğrenmeyi desteklemesi.

MOOC Türleri Nelerdir?

MOOC yeni bir kavram olmasına karşın 2 farklı türe ve bu iki türün birlikte yer aldığı bir melez yaklaşıma sahip.

cMOOC, *connectivist MOOC* ifadesinin kısaltmasıdır, **xMOOC** ise *extension MOOC* ifadesinin kısaltması olarak kullanılmaktadır. cMOOC ve xMOOC modellerini bir arada sunan, karma öğrenme yaklaşımını benimseyen ve daha geniş bir öğrenen kitlesini hedefleyen **melez kitlese açık çevrimiçi dersler** de (*Hybrid MOOC*) ortaya çıkmıştır. cMOOC yaratıcılığı, özerkliği ve sosyal bağlantıları ön plana çıkarıp bağlantıcı yaklaşımı benimserken; xMOOC video sunumları, kısa sınavlar gibi araçları kullanarak içeriği sunmakta ve geleneksel öğrenme yaklaşımlarını tercih etmektedirler.

MOOC Platformları

MOOC, MIT ve Harvard üniversiteleri öncülüğünde uygulanmaya başlanan bir eğitim sistemi. İlk MOOC örnekleri öncü kuruluşların kendi platformları aracılığı ile sunulurken günümüzde daha merkeziyetçi platformlar mevcut. **Edx**, **MIT ve Harvard**' in kurucusu olduğu MOOC platformudur. Berkeley, Boston ve UBC gibi pek çok üniversitenin iştirakçisi olduğu Edx bu alanda öncü platformdur.

Türkiye' den **Koç Üniversitesi**' nin de aralarında bulunduğu pek çok üniversitenin iştiraki ile yayın yapan diğer bir **MOOC platformu Coursera**.

Kitlesel açık çevrimiçi dersler ile yükseköğretim programları açan ve **üniversite diploması veren University of People** bağımsız ve dikkat çeken bir MOOC platformu. Khan Academy, Iversity, Udacity ve Alison önemli MOOC platformları arasında sayılabilir.

Türkiye'de MOOC

MOOC Türkiye' de yeni yeni tanınan ve uygulanmaya başlanan bir kavram. Ancak açık öğretim ve uzaktan eğitime ilgi göstermiş olan Türkiye' deki üniversiteler MOOC uygulamalarına henüz mesafeli yaklaşıyor. Önemli platformlarda program açan tek üniversite Koç.

Bunun dışında kuruluşların çeşitli amaçlar için açmış olduğu **Türkçe MOOC** programları mevcut. Daha önce paylaştığımız **ücretsiz kaynaklar** listesinde yer alan Turkcell' in Akademi ve Geleceği Yazanlar, Microsoft' un Açık Akademi platformları Türkiye' deki MOOC uygulamalarına en önemli örnek.

Yerli bir MOOC platformu olan **Üniversite Plus**, Türkiye' deki ücretli bir MOOC platformu. **Türkçe MOOC** programlarını çeşitli üniversitelerden **akademisyenlerin** verdiği Üniversite Plus henüz yeni sayılabilecek bir girişim.

MOOC ile İlgili Görüş ve Eleştiriler

Kitlesel açık çevrimiçi dersler ile ilgili pek çok eleştiri ve görüş öne sürülmüştür. Birçok uzman MOOC' un **eğitimde bir devrim** olduğunu düşünürken, pek çoğu MOOC' ların çok abartıldığını ileri sürmekte.

Herkes için (internet olan) her yerde, **kaliteli ve ücretsiz eğitim** felsefesi ile ortaya çıkan MOOC kavramının ticari kuruluşlar tarafından veriliyor olması da bir diğer eleştiri konusu. Temelinde ücretsiz ve ticari kaygılardan uzak olması yatan MOOC' ların ücretli bir hale gelmesi bu eleştirileri haklı çıkaracak nitelikte. Ayrıca kitlesel açık çevrimiçi derslerin yaygınlaşması ile **kursların kalitesi de eleştiri konusu** olmaya başladı.

Temel iki niteliği (**ücretsiz ve kaliteli**) hakkındaki eleştiriler dışında pek çok konuda MOOC kavramı eleştiriliyor. Derslere kayıt sayısının çok yüksek olması, buna karşın derslere katılım ve kursların tamamlanma (başarma) oranlarının çok düşük olması bir diğer eleştiri konusu. Kursların tamamlanma oranı değişkenlik gösterse de pek çok MOOC için telaffuz edilen **başarım oranı %9-10** civarında.